

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. IX. Quo jure fructus superflui sint expendendi in usus pios?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

§. IX.

Quo jure fructus superflui sint expendendi in usus pios.

71. **C**onveniunt omnes Theologi, & Canonistæ; inculcant sancti Patres, & sacri Canones, Episcopos, cæterosque Beneficiatos graviter obligari ad redditus superfluos Beneficiales applicandos pijs usibus saltem ex obedientia per n. 69. à versu Resp. ad quæst. Ibi dictis addo hic ipsum textum Tridentini Sess. 25 c. 1. de ref. Quo loco penitus Episcopis, cæterisque Beneficiatis *Omnino interdicit, ne redditibus Ecclesie consanguineos, familiaresque suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas quæ DEI sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, ijs ut pauperibus distribuant.* Consonat Canon. *Est probanda 16. dist. 86.* Hæc procedunt, si Beneficiati sint Domini reddituum siue non.

Quæstio non levis est an hæc obligatio fundetur in puro jure Ecclesiastico vel verò etiam in naturali.

Pro jure naturali stant apud & cum Raiffenstuell de *peculio Clericorum* à n. 53. Laym. *Lib. 4. tract. 2. c. 3. n. 2.* Pirhing de *testam. n. 42.* Molin. *Disput. 147. & conclus. 15.* Vasq. *In opuscul. de elemosyn. c. 4. n. 12.* Testans se nullum legisse, qui assereret ad id Clericos teneri jure tantùm humano, sed omnes hanc obligationem fundant in jure Divino & naturali. Dissentiunt tamen inter se, in quam virtute, & naturali

ratione hæc obligatio naturalis radicetur.

Radicari in virtute justitiæ docent quotquot negant Beneficiatos esse dominos reddituum superfluatorum, quos sequitur Raiffenstuell à n. 56. Qui fundamentum desumit ex rejectione reliquarum sententiarum, quod reduco ad formam sequentem.

Beneficiati gravissimè peccant erogando superflua in usus non pios, ut immediatè est præmissum ex n. 69. & 70. Sed hujus gravitatis ratio dari non potest, nisi dicendo id esse contra justitiam. Hoc probatur, si enim esset contra aliam virtutem, hæc esset charitas, & misericordia, ut volunt aliqui cum Fagnano *in c. si quis sanè n. 1. b. t.* Aut contra virtutem Religionis, ut contendit Lugo de *justit. Disput. 4. à n. 16.* Aut contra obedientiam secluso omni jure naturali, & divino atque adeo dicta peccati gravitas foret præcisè contra jus humanum Ecclesiasticum, sed nihil horum dici potest, ergo. Minor probatur; non charitas, & misericordia, nam ista non obligat sub mortali, nisi adsint pauperes extremè, aut graviter egentes secundùm certam Theologorum sententiam: Potest autem accidere, quòd in quibusdam locis nulliter sint extreme, aut graviter egentes, & tamen eo casu Beneficiati peccant mortaliter profanantes notabilem quantitatem reddituum,

Non

Non etiam virtus Religionis, quaeritur enim cur tale peccatum sit contra virtutem Religionis. Respondet Lugo, quia bona Ecclesiastica secundum Canones, & Trident. *Sunt res DEI*, sed contra urgetur, cur sint & vocentur *res DEI*. Respondet, quia fideles ea dederunt hoc fine, ut impendantur ad cultum divinum, & causas pias. Contra est, quod hinc rectè sequatur Beneficiatos ex justitia obligari ad sic expendendum. Beneficiati enim acceptarunt sub conditione, ac intentione seu fini intento à fundatoribus, hi autem habuerunt pro conditione, & fine cultum Divinum, ac causas pias, ergo acceptarunt sub hac conditione, sed acceptans aliquid sub conditione tenetur hanc implere ex justitia ut patet in contractibus conditionatis.

Demum probatur obligationem expendendi in usus pios non posse oriri ex jure solo Ecclesiastico contra Less. *Lib. 2. de just. c. 4. n. 47.* Palao *tract. 6. Disput. 1. p. 6. n. 5.* Haunold. *tract. 4. n. 82.* Wiest. *de pecul. Clericor. à n. 37. &c.* Si enim esset hæc obligatio ex jure merè Ecclesiastico, tunc Pontifex posset hoc jus tollere dispensando, aut consuetudine contrariâ posset contra præfatum jus præscribi, quo posito omnes proventus Ecclesiastici expendi posset in convivia, ad ditandos consanguineos &c. Quod est absurdissimum, & contra intentionem fundatorum.

Resp. Cum postremis DD. Obligationem piè expendendi sub reatu mortalis oriri ex jure solo Ecclesiastico, quia obligatio naturalis, & divina non sufficienter probatur, siquidem ejus Anthores inter se discordant, ut vidimus: Deinde Doctores stantes pro obligatione ex justitia refu-

tati sunt à n. 62. Ubi ostensum est Beneficiatos esse dominos reddituum, si domini sunt, nulli faciunt injuriam, etsi vanè eos impendant.

Etiam radicem obligationis naturalis esse non posse virtutem charitatis, & misericordix benè probat Reiffenstuell in decursu sui argumenti proximè propositi.

Quod attinet ad rationem Cardinalis Lugo. Rectè observat cit. Wiest, n. 41. Quod proventus Beneficiales non sint in se res sacra, aut benedicta, uti calices, & vestes sacræ, sed merè temporales, ergo nulla est solida ratio, ob quam nequeat applicari ad causas profanas, sicut est ratio de rebus in se sacratis.

Concedimus fuisse mentem fidelium offerentium, ut oblata impendantur in cultum, huicque intentioni satisfactum est in ipsa Titulorum, seu beneficiorum institutione cum assignata cuius reddittuum portione: assignatio hæc fuit ultima, inquit, Wiest. executio fidelium intentionis, sicut similis assignatur ex redditibus Ecclesiasticis portio pro varijs Ecclesiæ Officialibus ut cantore, adituo alijsque Laicis Ministris, quia obligentur ex ea residuum ad usus pios ordinare.

Etsi autem fuerit intentioni fidelium satisfactum per erectionem beneficiorum, &c. Nihilominus sacri Canones & Tridentinum obligavit graviter Beneficiatos, ut residuos Congruæ sustentationi fructus, pauperibus, alijsque pijs causis applicent.

72. Litem Superioris questionis sic componit Haunold. *n. 34.* ex stimans veram esse sententiam Lugo, quamdiu ex intentione Ecclesiæ hæc bona manent res DEI, & Christi patrimonium, quia tamen esse res pauperum Christi & DEI sit de-

nomi-

nominatio separabilis ab iisdem rebus, ut est manifestum etiam per adversarios concedentes defacto cessare esse sacratas DEO, ac profanari, dum dantur pauperibus cantoribus, presentibus in choro, &c. ergo etiam potest prescriptio aut consuetudo ab Ecclesia tolerata (si tamen expedit eam tolerari) inducere facultatem de iisdem testandi in usus profanos, proinde si alicubi est consuetum sic testari (de quo vide n. 68.) tacite videtur Ecclesia indicare, quod velit ut redditus hi permanent sacri usque ad mortem, exinde autem desinant esse res DEI.

Resp. Me assentiri Haunoldo videlicet per prescriptam consuetudinem rationabilem prescribi posse contra legem Ecclesiasticam non testandi (quam sententiam fuse confirmat *tr. 6. a n. 256.*) quia hæc est pure humana. Secundò, quod redditus ex sacris fieri valeant non sacri, seu profanari gravibus ex causis, ut bene probat; atqui ex iisdem causis etiam est dispensabile preceptum prohibens, ne in usus profanos expendantur, unde si alicubi fiant testamenta in usus sive profanos sive pios, videndum est, an sit legitima consuetudo, si ita, testamenta valent, si illegitima sunt nulla, utpote facta contra legem ea irritantem, de qua testandi consuetudine vide n. 68.

Si tamen Pontifex dispensaret ut testentur etiam in usus profanos, testamenta valerent, etsi dispensatio daretur sine sufficiente causa, quia legislator potest tollere legem suam valide, etsi illicite dispensando in ea sine causa, *Sanch. lib. 2. Consil. c. 2. dub. 40. n. 7.* Subdens fore sufficientem causam, ut possit testari quis etiam ad profana, si vir nobilis sit bene

meritus de Ecclesia. Deinde ut proxime est insinuatum fructus Beneficiales in se non sunt sacri, sed dicuntur sacri quatenus destinati sunt ad cultum divinum, & usum pium ex pia fidelium intentione, hæc autem denominatio utpote fructibus extrinseca est ab iisdem separabilis etiam secundum adversarios. Ex his

Probatul ulterius nostra opinio cum *Wiest n. 37.* si obligatio expendendi superflua in pias causas foret juris naturalis, aut divini, Ecclesia non posset dare facultatem ea instar Patrimonialium applicandi quibuscunque usibus de iisdem testandi, ac Beneficiatis intestatis succedendi, inferior enim nequit dispensare in lege Superioris, atqui Ecclesia potest ex justa causa dispensare sic applicandi fructus de iisdem testandi, ac ut Beneficiatis intestatis succedant, qui de jure aliis in Patrimonialibus succederent; defacto enim tribus diversis sæculis à Pontificibus hæc Licentia est concessa non solum Romæ, sed etiam ad decem milliaria per viciniam extra Urbem. Videlicet à Sixto IV. Julio III & Paulo V. per n. 68. Hanc testandi Licentiam ad usus profanos ex causa rationabili posse concedi à Pontificibus, concedit etiam *Molin. Disput. 147. Conclusionem 11.*

Eodem loco est relatum quod pluribus in locis vigeat consuetudo de superfluis valide testandi in pias causas, hanc consuetudinem posse legitime prescribere contra legem Ecclesiasticam verantem testamenta Clericis Beneficiatis etiam ad causas pias (jus enim naturale hoc non vetat, supposito quod sint Domini) recte probat *Haunold. de jure tract. 6. n. 254.* etsi enim notabiliter sit perfectius in vivos se spoliare rebus proprijs in utilitatem alio-

liorum, & ob majus DEI obsequium; finis enim Canonum irritantium testamenta Beneficiorum erat impedire occasionem Theaurizandi ex fine, ut post mortem habeant gloriosam sui memoriam in aliquo opere magnifico pio, quia tamen hic finis per se est valde laudabilis etsi minus perfectus, idcirco consuetudo testandi in opus pium potest esse rationalis, atque aded præscribere adversus præfatos canones. Consentit Molin. cit. *Disput. 147. Conclusione 6.* Censeo ulterius posse esse rationabilem consuetudinem etiam testandi ad causas profanas, ita cit. Haunoldus *num. 257.* Molin. cit. *Conclus. 7. Less. num. 46.* Ratio quia sunt Domini fructuum, ergo sicut in vivis validè dispensant eos etiam in profana, etsi illicitè, ita etiam validè poterunt dispensare per ultimam voluntatem, hujus enim irritatio cum sit juris merè humani contra eam præscribi potest.

Ex dicta *Conclusione 7.* infert Molin. *Conclus. 8.* ubi invaluit consuetudo validè testandi in usus etiam non pios,

si Beneficiorum decedant intestati, in eorum bona etiam ex redditibus comparata succedere eorum hæredes ab intestato, nam non condens testamentum censetur tacitè relinquere illis sua, ergo sicut consuetudo validat eorum testamenta, ita eadem validat ultimam dispositionem intestati.

Dixit Molin. *validè quia Conclus. 11.* negat hanc consuetudinem esse licitam, eo quod consuetudo contra jus naturale prævalere non possit. Verùm cum Doctores nostræ sententiæ non agnoscunt ullum jus naturale prohibens fructus Beneficiales expendi in usus profanos, sed merè positivum humanum, rectè deducitur eam consuetudinem etiam licitè sic testandi induci posse, eamque defacto introductam in tota Gallia & Hispania scientibus & consentientibus summis Pontificibus, ita Haunold. cit. *juncto num. 261.* Ex his solutum manet Argumentum Patris Raiffenstuell propositum *num. 71.* ex quo pro Complemento præsentis materiæ sequentia subijcio.

§. X.

Quo Ordine in pias causas sint erogandi superflui redditus?

DE hoc videatur infra n. 407.

L

AR.